

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:
ІСТОРІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ,
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

[Електронний ресурс]

*Матеріали XII наукової Інтернет-конференції
за міжнародною участю для аспірантів та докторантів*

28 травня 2021 року

**Одеса
2021**

УДК 351(477)

П 88

Рекомендовано до друку Науково-експертною радою
Одеського регіонального інституту державного управління
НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 3 від 18 травня 2021 року

П 88 **Публічне** управління в Україні: історія державотворення, виклики та
перспективи [Електронний ресурс] : матеріали XII наук. інтернет-
конф. за міжнар. участю для аспірантів та докторантів, 28 трав. 2021 р.
– Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. – 300 с.

Матеріали публікуються в авторській редакції

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2021.

Постоян Тетяна Григорівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Освіта в Україні розвивається як відкрита єдина державно-громадська система. Збільшення громадської участі в управлінні освітою є визначальним напрямом її модернізації. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., у розділі щодо модернізації системи управління освітою зазначено, що управління освітою має базуватися на розвитку моделі державно-громадського управління, посиленні ролі та взаємодії усіх суб'єктів освітньої політики, у якій особистість, суспільство і держава стають рівноправними суб'єктами та партнерами [2]. У документі одним із завдань визначено розробку ефективних механізмів взаємодії органів управління освітою, сім'ї, закладів освіти, дитячих і молодіжних громадських організацій у напрямку розвитку, виховання, соціалізації дітей та молоді.

У закладах вищої освіти України діють органи студентського самоврядування у різних організаційних формах (сенат, парламент, старостат, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради), що покликані сприяти гармонійному розвитку особистості здобувача освіти, формуванню навичок майбутнього організатора, керівника. Однак, в управлінні закладами вищої освіти продовжується використання стандартних адміністративних схем, що знижує дієвість студентських громадських організацій щодо прийняття управлінських рішень.

Залучення студентства до управління передбачає розроблення та впровадження сучасних управлінських проєктів, широке використання освітнього менеджменту, оновлення функцій управлінської вертикалі усіх рівнів, наповнення їх новим змістом та значенням.

Вивчення ролі самоврядування в студентських колективах показує, що головним чинником стимулювання розвитку колективу, є усвідомлення здобувачами освіти власної відповідальності та самостійності. У зв'язку з чим, головною метою діяльності органів студентського самоврядування, передусім, є створення умов самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства і держави.

Не викликає сумніву, що студентське самоврядування є важливим чинником розвитку і модернізації суспільства, виявлення потенційних лідерів, формування у них навичок управлінської та організаторської роботи.

Безперечно, самоврядування не повинно копіювати форми державних установ, а повинно створювати такі форми, що відповідали б сутнісним характеристикам закладу освіти, колу питань, що може самостійно вирішувати студентство, формуючи активних членів громадянського суспільства.

З приєднанням України до Болонського процесу (2005), держава розглядає студентське самоврядування як одну з форм системи управління якістю освіти, що забезпечує підготовку сучасних фахівців, конкурентоздатних на ринку праці.

За такого підходу студентське самоврядування забезпечує розвиток у здобувачів освіти ініціативу, соціальну активність, відповідальність, самостійність, вміння будувати відносини у колективі, що забезпечує самореалізацію у соціальній та професійній діяльності.

У європейському просторі вищої освіти діють законодавчо-нормативні акти, котрі допомагають різним країнам, відповідно до національного освітнього законодавства та з урахуванням автономії вищих закладів освіти, регламентувати процеси контролю і забезпечення якості освіти, в яких акцентовано увагу на залучення здобувачів освіти до забезпечення якості освіти, це зокрема: Болонська декларація (1999), Празьке комюніке (2001), документи прийняті в Берліні (2003), Бергені та Гельсінкі (2005), Лондоні (2007), Льовені (2009), Будапешті та Відні (2010), Бухаресті (2012).

У Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти прописана роль студентів у визначенні і дотриманні стандартів якості вищої освіти. Згідно документа, студентство приймає участь у внутрішньому і зовнішньому процесах забезпечення якості освіти [3].

Для внутрішнього забезпечення якості вищої освіти характерним є принцип розвитку і вдосконалення освітніх програм в інтересах здобувача освіти. Задля актуалізації освітніх програм та постійної підтримки попиту, необхідно залучати студентів до моніторингу, періодичного перегляду та затвердження освітніх програм.

Системний моніторинг якості та задоволення потреб здобувачів освіти потребує уніфікованої інформаційної системи, що відображає оцінку студентів освітніх програм та результати опитувань і відгуки щодо ефективності роботи викладачів. Така інформаційна система у вищому закладі освіти повинна діяти публічно, містити відгуки від колишніх студентів, результати працевлаштування випускників та відгуки випускників про якість освітніх програм.

Постійне і активне представництво студентів на всіх рівнях діяльності вищого закладу освіти забезпечує залучення студентів до процесів оцінювання якості освіти.

Зазначимо, що Університет Ушинського, враховуючи досвід провідних європейських університетів, створив умови, що дозволяють впливати на систему якості освіти завдяки взаємовигідним двостороннім стосункам між студентством та закладом вищої освіти; визначені механізми впливу і прозоре публічне обговорення результатів; публічне поширення інформації у ЗМІ; оприлюднення змін, що відбуваються. Університет працює над формуванням академічної атмосфери на засадах партнерства студентства та науково-педагогічного колективу, участі студентів та викладачів у спільних проєктах; забезпеченні системи тренінгів для студентів і викладачів щодо механізмів Європейської системи забезпечення якості освіти. Це дозволяє здобувачам освіти відчувати власну причетність до розвитку закладу вищої освіти завдяки активного впливу на систему якості освіти.

Практика доводить, що поряд із зазначеним, необхідна цілеспрямована підготовка майбутніх експертів та членів робочих груп з розробки, модернізації та оновлення освітніх програм від студентства. Як засіб реалізації підготовки майбутніх експертів – здобувачів освіти, у 2021-2022 навчальному році в Університеті Ушинського започатковується вибіркового соціально-педагогічний курс «Школа експертів» (для студентів – членів робочої групи бакалаврських,

магістерських та аспірантських ОПП, ОНП), що є суттєвим компонентом студентського самоврядування у контексті забезпечення якості освіти в Університеті.

Соціально-педагогічний курс передбачає створення необхідних умов і ресурсного забезпечення (мотиваційного, правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансово-економічного) для досягнення соціально-освітніх цілей і вирішення завдань щодо формування відповідних компетентностей у студентів-розробників ОПП. Соціально-освітній курс «Школа експертів» націлений на вирішення завдань з розвитку, перетворення, вдосконалення, розв'язання суперечностей в освітньому середовищі Університету Ушинського у контексті забезпечення якості.

Отже, студенти, за рахунок свідомої, ініціативної включеності в організацію життєдіяльності закладу вищої освіти, отримують досвід інтеграції в соціум різних результатів освіти: цінностей, знань, умінь, навичок щодо здійснення самоврядування, готовність використовувати набутий досвід у майбутній професійній діяльності. Водночас, засвоюються способи діяльності актуальні на ринку праці, що вимагає держава як замовник, професійне співтовариство (стейкхолдери), соціум і сама особистість.

Список використаних джерел

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указом Президента України від 25.06 2013 р. № 344/2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К. : ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с.